БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

НА ВНИМАНИЕТО НА: **Изх. №: 008 / 05.03.2026 г.**

Г-ЖА РАЯ НАЗАРЯН
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА 51-О НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА Р. БЪЛГАРИЯ

Г-ЖА ПАВЕЛА МИТОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯ ПО ЕНЕРГЕТИКА КЪМ 51-О НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА Р. БЪЛГАРИЯ

КОПИЕ ДО:

Г-Н ТРАЙЧО ТРАЙКОВ
МИНИСТЪР НА ЕНЕРГЕТИКАТА НА Р. БЪЛГАРИЯ

Г-Н ЮЛИЯН ПОПОВ
МИНИСТЪР НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

ОТНОСНО: Становище на БГВЕА относно Законопроект за изменение и допълнение на Закона за енергията от възобновяеми източници, сигнатура 51-602-01-8 от дата 12/02/2026

УВАЖАЕМА Г-ЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ,
УВАЖАЕМА Г-ЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯ ПО ЕНЕРГЕТИКА КЪМ НС,

С настоящото писмо излагаме колективното становище на Българска ветроенергийна асоциация (БГВЕА) относно входирания в Народно събрание законопроект за изменение и допълнение на Закона за енергията от възобновяеми източници, сигнатура 51-602-01-8 от дата 12/02/2026.

На първо място бихме искали да приветстваме усилията на вносителите за изготвянето на Законопроекта, с който се цели въвеждане на разпоредби от Директива (ЕС) 2023/2413 на Европейския парламент и на Съвета от 18 октомври 2023 година и насърчаване на развитието на сектор възобновяема енергия.

В становището обръщаме внимание на няколко момента, които са притеснителни за БГВЕА, както и необходимостта от допълнителни редакции, а именно:

I. Насърчаване на споразуменията за закупуване на възобновяема енергия, §1, т.1;

Предвижда се насърчаване на използването на споразуменията за закупуване на електрическа енергия от ВЕИ. Споразуменията са реален пазарен механизъм, който от една страна насърчава ВЕИ производството, а от друга, осигурява дългосрочно зелена енергия на

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

предвидими ценови нива за бизнеса. В предложените изменения и допълнения в чл. 2 и чл. 6 от ЗЕВИ намират отражение изискванията на Директивата във връзка с улесняване използването на споразуменията за закупуване на електрическа енергия от възобновяеми източници до равнище, което е в съответствие с определената национална цел. Предприемането, съответно – предлагането на мерки в тази насока, е в правомощията на Комисията за енергийно и водно регулиране.

Бихме искали да обърнем внимание, че специално за сектор вятърна енергия към настоящия момент е невъзможно сключването на споразуменията за закупуване на електрическа енергия от възобновяеми източници, поради действащи ограничения в чл. 100, ал. 4 и 5, от Закона за енергетиката. Предлагането на подобни дългосрочни продукти от опериращите към момента вятърни електроцентрали би било възможно, единствено ако се премахнат ограниченията в чл. 100 за ВЕИ производителите. Съгласно разпоредбите на чл. 100, ал. 4 производителите на електрическа енергия са задължени да сключват сделки на организиран борсов пазар на електроенергия. Съгласно чл. 100, ал. 5 изключение от тази разпоредба се прави само за ВЕИ обектите, въведени в експлоатация след 1 януари 2019 г. Това на практика ограничава производителите на електроенергия от вятър, въведени в експлоатация преди 1 януари 2019 г. да сключват сделки извън организиран борсов пазар, които съставляват почти 100% от всички мощности.

Други ключови мерки за насърчаване на използването на споразумения за закупуване на електрическа енергия от възобновяеми източници са свързани с премахването на компенсациите за небитовите потребители. Тези компенсации намаляват стимула за сключване на дългосрочни договори, тъй като ограничават мотивацията на потребителите да търсят пазарни решения за управление на ценовия риск. Липсата на подобни договори затруднява развитието на възобновяемите енергийни източници и ограничава възможностите за предвидимост както за инвеститорите, така и за потребителите. Хеджирането на риска чрез дългосрочни договори при ясни и устойчиви пазарни условия, независими от временни и непазарни държавни интервенции, може да осигури по-голяма стабилност в условията на динамична геополитическа и енергийна среда.

II. Промени, касаещи изготвянето на План за определяне на приоритетни зони за развитие на обекти за производство на електрическа енергия от вятърна енергия

Съгласно мотивите на Законопроекта се цели допълване на изискванията на Директивата за развитие на зони за ускорено внедряване на енергия от възобновяеми източници, включително насърчаване на участието на местните общности в реализацията на енергийни проекти в приоритетните зони. Актуализират се сроковете по чл. 22 от ЗЕВИ за издаване на разрешения, включително за издаване на разрешението за ползване или удостоверение за въвеждане в експлоатация, за обекти, изграждани в приоритетни зони, с цел въвеждане изисквания на Директивата.

1. **§4, т.2 – 4**

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

В чл. 5, ал.3, се създава нова т. 6: „възможностите за многоцелево използване на съответната зона, включително съвместяване на проектите за енергия от възобновяеми източници.“

В чл. 5, ал. 5 от ЗЕВИ, в основния текст след думата „зоните“ се добавя „които трябва да са достатъчно хомогенни и“. Дефиницията на „достатъчно хомогенна зона“ е: зона с еднакви или много сходни характеристики и свойства на елементите на средата, което позволява да бъдат третирани като едно цяло.“;

Прави се и следното допълнение в чл. 5, ал. 6, маркирано в син цвят:

„В плана по ал. 2 се определят правила за зоните, включително относно ефективните смекчаващи мерки, които трябва да бъдат предприети при изграждане на обекти за производство на енергия от възобновяеми източници, съвместно разположени съоръжения за съхранение на енергия, както и съоръжения за присъединяването им към електрическата мрежа, за да се избегнат или, когато това не е възможно, значително да се намалят отрицателните въздействия върху околната среда. Правилата по изречение първо следва да бъдат насочени към специфичните особености на всяка идентифицирана приоритетна зона, към вида или видовете технологии за енергия от възобновяеми източници, които трябва да бъдат въведени във всяка зона, и към установеното въздействие върху околната среда. Спазването на тези правила и прилагането на подходящи смекчаващи мерки при развитието на отделните проекти води до презумпцията, че проектите не са в нарушение на тези разпоредби, без да се засягат чл. 31 и 31а от Закона за биологичното разнообразие и чл. 81 от Закона за опазване на околната среда. Нововъведените мерки за смекчаване трябва да предотвратяват…“

Разбираме, че предложените законодателни изменения транспонират текстовете на Директивата, но за нас дефиницията „достатъчно хомогенна зона“ не е съвсем ясна, както и какви ще са критериите за определяне на хомогенност на зоните.

Наред с това за БГВЕА е силно притеснителен и некоректно използваният от Директивата текст, с който се въвеждат възможности за многоцелево използване на съответната зона, включително съвместяване на проектите за енергия от възобновяеми източници. Първо, съгласно Параграф (27) от нея многоцелевото използване включва съвместяване на проекти за ВЕИ с други видове ползване на територията, а предложеният текст се разбира като съвместяване на различни технологии за ВЕИ, което не следва да е обект на План за приоритетни зони само за ускорено внедряване на проекти за вятърна енергия. В директивата изискването за многоцелево използване се въвежда и в друг член – чл. 15б, ал. 3. „Държавите членки благоприятстват многоцелевото използване на зоните, посочени в параграф 1. Проектите за енергия от възобновяеми източници са съвместими с вече съществуващите употреби на тези зони“ и се отнася към друго изискване на Директивата, а именно **Картографиране на зоните, необходими за националния принос за постигане на общата цел на Съюза за енергия от възобновяеми източници за 2030 г.**, а не към Плана за приоритетни зони.

В допълнение към гореописаното още по-нецелесъобразни за нас са и предложенията за допълнения в чл. 5, ал. 6 относно „специфичните особености на всяка идентифицирана приоритетна зона към вида или видовете технологии за енергия от възобновяеми източници, които трябва да бъдат въведени във всяка зона“. В ЗЕВИ, в чл. 5, ал. 2, ясно е разписано, че в Плана по ал. 2 се определят приоритетни зони за развитие на обекти за производство на електрическа енергия само от вятърна енергия.

Това, както и всички промени, касаещи чл. 5 от ЗЕВИ, ни навежда на мисълта, че се предвижда в зоните за вятърна енергия да бъдат включени и други технологии за ускорено развитие. В тази връзка, бихме искали още на ранен етап да възразим срещу подобна промяна и настояваме тези текстове да бъдат отхвърлени, тъй като технологията, която има най-нисък ръст на развитие у нас е вятърът, за разлика от слънцето и батериите. Според данни на „ЕСО“ ЕАД, между края на 2024 г. и края на 2025 г. соларният капацитет е нараснал от 4 568 MW до 5 984 MW – увеличение от около 31%. Капацитетът на батериите се е разширил от 86 MW до 1 181 MW, което представлява ръст от над 1 280%. Вятърният капацитет се е увеличил незначително – от 711 MW до 716 MW, или приблизително с 0,7%. Това показва структурен дисбаланс - системата се развива бързо по отношение на соларната енергия и съхранението, и следва приоритетно да се ускори въвеждането и развитието на вятърната енергия. Следователно смятаме за правилно Планът по ал. 2 да предвижда само и единствено ускорено развитие на вятърната енергия в определените приоритетни зони с цел постигане на отраслова стабилност и понижаване на цените на електрическата енергия.

2. **§ 18 и § 4, т.6: Ал. 7 и ал. 8 от чл. 5 се отменят, като текстовете намират своето систематично място в чл. 22, ал. 10, където се правят следните допълнения :**

- В т. 1 накрая се поставя запетая и се добавя „и до шест месеца, ако тези обекти, инсталации или съоръжения са в приоритетна зона“.
- В т. 3 накрая се поставя запетая и се добавя „съответно до една година, ако обектът е в приоритетна зона”.

Въпреки липсата на смислова промяна в законовите текстове, а само систематичното им разместване, бихме искали да обърнем внимание, че въпреки законовото задължение за създаване и опериране на центрове за административно обслужване към всяка община, това не е изпълнено към днешния момент. Следователно, преместването на законовите текстове, регламентиращи по-кратките срокове за проектите в приоритетните зони в чл. 22, който касае работата на административните центрове и де факто налага изисквания към тяхната дейност, би било неефективно и практически неизпълнимо. БГВЕА счита, че те трябва да бъдат запазени и на двете места към настоящия момент и едва след ефективното създаване и разработване на центровете за административно обслужване към всяка община да бъдат премахнати от член 5.

3. Други предложения, касаещи чл. 5:

Отварянето на разпоредбите на чл. 5 от ЗЕВИ налага редакции и в други текстове, така че националната рамка да отрази коректно целите и терминологията на Директива (ЕС) 2023/2413. На първо място следва да се отбележи, че още на ниво наименование на плана по чл. 5, ал. 2 не е използвано изцяло коректното понятие спрямо Директивата. В действащия текст е заложено „План за определяне на приоритетни зони за развитие на обекти за производство на електрическа енергия от вятърна енергия“, което не отразява в достатъчна степен ключовия елемент на Директивата – „ускорено внедряване“. Съгласно чл. 15в от Директивата държавите членки следва да приемат планове за определяне на зони за ускорено внедряване на енергия от възобновяеми източници. В този смисъл коректното наименование на документа следва да бъде: „План за определяне на приоритетни зони **за ускорено внедряване на обекти за производство на електрическа енергия от вятърна енергия**“.

Необходимо е преразглеждане на действащите ал. 3, ал. 4 и ал. 5 от чл. 5 на ЗЕВИ, в които са поместени текстове, които не са приложими към вятърната енергия и на практика създават регулаторен формализъм, възпрепятстващ изработването на План, който да насърчи приоритетното развитие на вятърната енергетика:

- В Член 5, ал. 3, т. 2 от ЗЕВИ е въведено изискването, че разработването на плана се извършва при отчитане на „потенциала за производство на електрическа енергия от вятърна енергия в съответните зони. Освен че това изискване не присъства в Директивата, то води до риск от неправилна класификация на територии – както чрез включване на зони с неблагоприятни ветрови режими (напр. силно турбулентни и поривисти ветрове), така и чрез изключване на райони с икономически реализуем ветрови потенциал. Утвърдените международни практики в областта използват комплексен подход, при който за всеки потенциален проект за вятърен парк индивидуално се анализира, включително чрез измерване на място за период от минимум 12 месеца, различни параметри като средногодишна скорост на вятъра, плътност на енергийния поток, вертикален профил и срязване на вятъра, интензитет и честота на турбулентност, поривистост, релефни и орографски особености, както и локални метеорологични условия. Също така, технологиите динамично се развиват и в зависимост от тях се променят и параметрите, при които проектите стават икономически реализуеми. Поради тази БГВЕА настоява за отпадане на член 5, ал. 3, т. 2 от ЗЕВИ, тъй като необосновано се въвеждат ограничения при изготвянето на План за приоритетни зони.
- В чл. 5, ал. 4 се прави директен препис на текстове от Директивата, без да се взима предвид, че това е план само за един вид ВЕИ енергия – вятърна, и следва недвусмислено да се отразяват спецификите на тази технология, като например невъзможността за изграждане на покриви на сгради или на площи със съществуваща транспортна инфраструктура. Действащият текст на алинея 4 по-скоро отразява

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

спецификите на фотоволтаичната енергия, като определя при определянето на зоните в плана да се разглеждат с приоритет изкуствени и застроени площи, като покриви на сгради, площи със съществуваща транспортна инфраструктура, зони за паркиране, площадки за отпадъци, промишлени зони, индустриални паркове, кариери, изкуствени водни басейни и резервоари, урбанизирани територии (населени места и селищни образувания), нарушени терени, включително насипища, хвостохранилища, депа за отпадъци, както и земи с влошено качество, които не може да се използват в селското стопанство. Текстът не отразява и действащи нормативни ограничения (съгласно Наредба № 14 от 15 юни 2005 г.). за изграждане на ветрогенератори на територите на населени места и зони на отстояние до 500 m от границите им. Поради тези причини, БГВЕА настоява ал. 4 да бъде заличена;

- БГВЕА настоява и за редакция на ал. 5 на чл. 5, която необективно натоварва Плана с ограничения върху зони, които са извън Натура 2000 и Националната екологична мрежа (Натура 2000 + резервати и национални паркове). Направен е и грешен превод на Директивата и вместо „големите миграционни маршрути на птици“, в българското законодателство се залага „установени миграционни коридори“. Въпреки привидната смислова близост, двете понятия имат огромни разминавания от гледна точка на орнитоложката наука. Докато „големите миграционни маршрути“ представляват ограничен брой мащабни, международно признати направления на сезонна миграция с континентален обхват, „установените миграционни коридори“ могат да обхванат всички зони за преминаване, независимо от концентрацията, което би дало възможност в Плана за приоритетни зони неоснователно да се изключат големи зони, които не са в конфликт с биоразнообразието и противоречат на смисъла на Директивата. В ал. 5 се *споменават* ***и трайно затревени територии, както и други зони, които се определят с помощта на карти на чувствителните области****, с изключение на изкуствените и застроени площи, разположени в тези зони, като покриви на сгради, паркинги или транспортна инфраструктура*. Това дава основание на експертите да извадят от обхвата на Плана за ускорено развитие на ВЕИ зони с ограничения съгласно Националния план за действие за енергия от възобновяеми източници (НПДЕВИ) 2012–2020 г., въпреки че е с изтекло действие и се базира на неактуални данни, неприложими към настоящия момент. Ал. 5 следва да придобие следната редакция:

(5) В плана по ал. 2 се определят зоните, в които производството на електрическа енергия не се очаква да има значително въздействие върху околната среда с оглед на особеностите на зоната, като се:

1. използват всички подходящи инструменти и бази данни, за да се определят зоните, включително картографиране на чувствителните области за дивата флора и фауна;

2. изключват защитени зони и защитени територии от Националната екологична мрежа, ~~установените~~ големите миграционни ~~коридори~~ маршрути на птици, ~~горски и~~

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

~~*трайно затревени територии, както и други зони, които се определят с помощта на карти на чувствителните области, с изключение на изкуствените и застроени площи, разположени в тези зони, като покриви на сгради, паркинги или транспортна инфраструктура*~~*;*

III. Удължаване на срока на валидност на становището за присъединяване. Предложение на БГВЕА и за удължаване на срока на предварителния договор за присъединяване от 3 на 5 години.

БГВЕА напълно подкрепя удължаването на срока на валидност на становището за присъединяване по отношение на производителите на електрическа енергия от вятърна енергия от три на девет месеца от предоставянето на гаранцията по чл. 29, ал. 1 чрез предложена промяна в чл. 26, ал. 3 от ЗЕВИ с § 19 от Законопроекта. В тази връзка възниква необходимостта от съотнасяне на новия правен режим с т.нар. „заварени случаи“, т.е. прилагането на измененията на ЗЕВИ по отношение на производителите, които към датата на влизане в сила на предлаганите промени имат издадени становища за присъединяване.

С оглед на горното предлагаме в ПЗР на ЗИД на ЗЕВИ да се запише следният текст:

§ 50. Издадените към датата на влизане в сила на този закон становища за присъединяване на производители на електрическа енергия от вятърна енергия са валидни до девет месеца от предоставяне на гаранцията по чл. 29, ал. 1.

Тук бихме искали да обърнем внимание и на необходимостта от удължаване на срока на предварителните договори за присъединяване за ветроенергийни проекти от 3 на 5 години. Мярка, която е подкрепена и се предлага и от Електроенергийния системен оператор ЕАД, с оглед спецификите на процеса по изграждане на ветроенергийни проекти, който е значително по-дълъг от този за други ВЕИ технологии.

БГВЕА предлага следната промяна в текста на чл. 26, ал. 6 от ЗЕВИ, касаеща удължаване на срока на предварителния договор за присъединяване на ветроенергийни обекти от три на пет години:

Чл. 26, ал. 6 от Закона за енергията от възобновяеми източници се изменя така:

След текста „срокът на предварителния договор е две години“ се добавя запетая и следният текст: “а за обекти за производство на енергия от вятър – пет години“.

С уважение,

Миглена Стоилова
Председател на Надзорния съвет на БГВЕА